

Нисмо ми, господо, у позицији „и Косово и Европа”. Ако овако остане, ако Србија покаже да не жели да се мења, све ово много више личи на „auf Wiedersehen Europa”

Основано сумњам да се осмех Бориса Тадића упућен фоторепортерима задржао на његовом лицу када је потом чуо шта све има да му каже шеф немачке дипломатије Гидо Вестервеле.

Била је то прилика да се наново потврди да, што се Косова тиче, Србија и најутицајнији део Запада немају ништа заједничко: Србија инсистира да косовска независност није завршена ствар. Запад, уз растуће нестрпљење, понавља да јесте.

Вестервеле је пренео усаглашено незадовољство влада оних чланица ЕУ које су признале Косово поводом инсистирања Београда на својој резолуцији, о којој ће Генерална скупштина УН ускоро расправљати.

Тако је Немац, прецизније и гласније него што су домаћини желели, вратио Србију на дилему коју би она да на све начине избегне: или ће прихватити рационални приступ уз мање емоција и заклинања и одустати од опструисања косовске независности, или ће се процес европских интеграција неумитно успорити.

„Географска мапа југоисточне Европе исцртана је и завршена”, рекао је шеф дипломатије земље која се, са тевтонском снагом и германском прецизношћу, овим мапама веома дуго бавила.

Порука је недвосмислена: независношћу Косова завршен је процес дезинтеграције Југославије. Неко је из тих времена изашао као победник, неко као губитник, али то је сада реалност балканске политичке топографије.

Европска будућност је отворена под условом да нема фиксација у прошлости. ЕУ тако „дисциплинује” кандидате за чланство. Па ко како хоће. Одлука је на Србији. Ни уцена ни притисак, како би то волели да виде теоретичари завера.

Односи са Западом су угрожени. САД улажу максималан дипломатски напор да спрече пролазак српског нацрта. Није искључено ни да се на расправи појави америчко-албански папир, а никако не бих потценио лични ангажман Хилари Клинтон да што већи број држава одврати од идеје да подрже Србију.

Проблем српског председника и највећег дела овдашњих политичара јесте што не знају како да једном заувек реше кључни проблем државно-правног и политичког идентитета, али и међународног статуса, пошто је Међународни суд правде проценио да проглашење независности Косова није противно међународном праву.

Знају они добро шта је реалност на терену. Нису глупи да то не увиђају, али како народу који су патриотски хушкали у сакупљању гласова и прикривању колекције неуспеха да објасне свој евентуални коперникански обрт? Зашто прећуткују да расте број Срба са севера Косова који документе траже у Приштини?

Заковани сопственом популистичком реториком, обавезани уставном преамбулом о Косову коју су изгласали, готово ганутљиво привржени националном етосу без граница, немају одговор. Мислим, неки нови одговор, јер стари одговори не држе воду пред новом стварношћу. Посебно не после мишљења суда у Хагу.

Немају ни храбрости да објасне шта би са Косовом. Или како виде Србију у ЕУ: као чланицу која ће Бриселу ковертирати део сопственог суверенитета и уклапати се у заједничке политике Уније, или као непоћудног члана који ће се узјогунити чим му нешто није по вољи.

Пишем хипотетички, јер у овом другом случају Србија не би ни ушла у Унију. Управо то је, само лепшим речима, овде разјаснио гост из Немачке. ЕУ неће примити Србију у чланство са отвореним косовским проблемом. Неће бити другог Кипра.

Како изаћи из ове све опасније ситуације конфликта изазваног ставом Запада да је Косово затворено питање док Београд инсистира да је све и даље отворено?

Дијалогом, слажу се сви. Тешко је не прихватити став да нема алтернативе неком свеобухватном билатералном споразуму уколико и Србија и Косово желе да остваре своју европску будућност.

Ипак, листа тема таквог дијалога показује да су позиције дијаметрално супротне. Београд би о статусу – без гласне подршке савезника; Приштина о техничким питањима – уз снажну подршку својих пријатеља.

Министар Вестервелле дао је и лични допринос свеопштој овдашњој конфузији када је рекао да место за такав дијалог није Њујорк већ Брисел. Што значи да српска дипломатија треба да се мане освајања Генералне скупштине УН и окрене ЕУ, која је већ понудила услуге добре воље.

Србија међутим не намерава да повуче свој нацрт резолуције. Можда мало козметички да га доради, али никако да мења његову суштину, која нас све више завађа са оним делом света коме тежимо, или барем кажемо да тежимо.

Ето нас тако на „црвеној линији” исцртаној у Београду: нема мирења са једнострано проглашеном независношћу Косова. То је принцип који би требало да подржи и велика њујоршка асамблеја народа.

Очито је да је српска тактика ићи до краја. Ако треба главом у зид – у чему смо иначе поприлично успешни. Па шта буде.

Како то рачунамо на помоћ ЕУ за решење питања Косова, као што каже Тадић, када одбијамо понуду из Брисела да заједнички сачинимо нацрт резолуције за УН? Вероватно је да се и не бисмо договорили, али више је него проблематично што смо је послали у тајности.

Не може Вук Јеремић једном руком да диригује политиком заштравања а да другом Вестервелеа срдечно тапше по рамену схватајући да без „пуне подршке” Немачке Србија не може да постане члан ЕУ.

Шта се то врзма по главама политичара? Зар заиста мисле да Западу могу да држе лекције и да га подучавају међународном праву – које је одувек искључиви консензус великих – а да онда очекују да нас они у знак захвалности оберучке пригрле?

Или чекају да време пролази, па да зарад Косова – које немамо – Србима толико огадимо Европску унију да већина дигне руке од идеје с којом су ови политичари дошли на власт?

Нисмо ми, господо, у позицији „и Косово и Европа”. Ако овако остане, ако Србија покаже да не жели да се мења, све ово много више личи на „auf Wiedersehen Europa”.

Ако је досадашња политика можда резултат несхватања стварности, недостатка одлучности, незнања, нехата или ината, сада барем знамо који су „домаћи задаци” које је Вестервеле у име Запада саопштио српским политичарима. Ако хоћете у Европу, морате да схватите да је њен основни принцип сарадња, а не конфронтација.

Лопта је у београдском, донекле и приштинском дворишту. Београд ће, кад-тад, морати да третира Косово као равноправно. Боље пре него касније. Приштина би могла да пажљивије размотри шта Београд има да понуди.

Зона сумрака по којој се тумара отвара простор разним спекулацијама. Ријечки „Нови лист”, позивајући се на изворе „блиске српској дипломатији”, пише да је Тадић наводно спреман да призна Косово ако се испуне три услова: екстериторијалност православних манастира на Косову, посебан статус за Србе јужно од Ибра и фактичко признавање статуса кво на северу Косова.

Занимљиво. Међународна кризна група у последњем извештају за север Косова препоручује аутономију, а за српске манастире и цркве да и даље остану под заштитом Кфора. Подржавајући дијалог, МКГ прецизира да би „најконтроверзнији исход преговора могла да буде замена територија на северу Косова... за део Прешевске долине”.

Одмах је реаговао Хашим Тачи: „Ни у ком случају неће бити размене територија, нити аутономије, нити разговора са Србијом о питањима косовских Срба. Са Србијом ће бити међудржавног партнерства”.

Међудржавног? Реците то овде гласно па да вас поједу. Но, припадам онима који желе да верују у „утопистичку” оцену немачког министра: „Доћи ће време да представници Београда и Приштине седну за исти сто и говоре о ЕУ. За вас је то можда утопија, али се може остварити”.

Занима ме само које српске политичаре Вестервелле замишља за тим столом. Ове постојеће, или неке друге који би показали више разума, мудрости и храбрости да Србију отргну од епске прошлости и усмере је ка будућности.

Више су него симптоматични први разлази међу политичарима на власти на тему Косова, прецизније последица косовске политике заостравања и конфронтације са Западом.

Волео бих да нам се понови оно што се Србији догађало у прошлости: прво набусито нећемо, онда ратујемо и свађамо се, па на крају хоћемо – а онда добијемо мање него што смо могли на почетку.

(Политика)